

## Tribuna

# Feliç aniversari!



JOSEP GIRONÈS

Escriptor

Posats a commemorar centenaris (el de l'inici de la Primera Guerra Mundial, el del final de la Guerra de Successió...), no ens hauria de passar per alt el de la creació de la Mancomunitat de Catalunya, una institució que es constituí el dia 6 d'abril de 1914.

Al llarg del segle XIX Espanya havia patit la sagnia que havien representat les Guerres Carlines i la progressiva pèrdua de l'imperi colonial espanyol; tanmateix, al final del segle es visqué a Catalunya una certa puixança econòmica, una riquesa que s'alià amb la Renaixença i el Modernisme, uns moviments que van ajudar a formar una consciència catalana que tenia fe en les pròpies forces, alhora que començava a mirar Europa com a referent. A poc a poc, el sentiment catalanista fomentat des dels ateneus, els centres excursionistes, les escoles i les edicions de llibres i revistes en català impregnà la societat, un fet que s'aprofità políticament per demanar a l'Estat la cessió de més competències. Amb aquest esperit, les Bases de Manresa aprovades l'any 1882 ja proposaven la unitat administrativa de les quatre províncies catalanes i, abans que acabés el segle XIX, ja es demanava a la reina Maria Cristina la constitució d'una sola diputació a Catalunya, dotada amb un concert econòmic.

El segle XX començà amb el protagonisme polític de la Lliga Regionalista i de Solidaritat Catala-

na, dues formacions catalanistes que portaren Enric Prat de la Riba a presidir la Diputació de Barcelona. A partir del mes de maig de 1911 es rellançà la idea d'una sola diputació, cosa que fructificà en la redacció d'un projecte que fou presentat al lliberal José Canalejas, president del govern d'Espanya, el qual va permetre que la proposta arribés a les Corts, on es trobà amb l'oposició dels grups conservadors i anticatalans. A aquesta oposició li seguiren diverses vicissituds polítiques que acabaren amb la dissolució de les Corts, un buit de poder durant el qual a Catalunya s'organitzaren actes reivindicatius que ajudaren que el dia 18 de desembre de 1913 s'aprovés el Reial decret que per-

el futur, a desgrat de la incompetència manifesta d'un Estat tan centralista com inoperant.

Malgrat les limitacions imposades des de Madrid, la Mancomunitat aviat destacà per la seva voluntat de modernitzar la societat i, per sobre de tot, per intentar millorar les condicions de vida dels catalans amb un seguit d'accions de caire polític, econòmic, social i cultural. Al capítol d'infraestructures es fomentà la creació de camins i carreteres que comunicessin els nuclis aïllats amb les vies principals, al mateix temps que s'aconseguia que el telèfon arribés a tots els municipis. Alhora es creà l'Escola de Treball, per formar tècnics competents en la indústria, i amb la fundació de l'Escola d'Administració Local es formaven funcionaris catalans que no tenien els vicis dels castellans. Així mateix, amb l'Escola d'Alts Estudis Comercials s'intentava obrir les portes d'Europa a través del comerç; amb l'Escola d'Infermeria es formaven bones professionals per a la salut, de la mateixa forma que l'Escola de Mestres formava bons pedagogs; amb l'Escola del gènere de punt es cercaven noves tecnologies per a la fabricació tèxtil... Molta feina en poc temps!

Mai Catalunya havia vist el dinamisme que es projectava des del govern de la Mancomunitat. En els apartats del coneixement i de la ciència es crearen el Servei Geogràfic i el Servei Geològic, institucions que realitzaren labors de mèrit, entre altres l'edició d'un mapa de Catalunya a escala 1:100.000. I també adquirí protagonisme el Servei Meteoro-



rològic de Catalunya, creat l'any 1921. Mitjançant l'Institut d'Estudis Catalans es continuà la labor de personatges com en Pompeu Fabra, per tal d'aconseguir dotar el català d'una ortografia normalitzada i projectar l'idioma en l'àmbit científic i internacional. En aquest apartat, la Unió Acadèmica Internacional avalà la feina de l'IEC, quan fou admès com a membre de ple dret a l'organització.

L'Assistència Social també fou un camp abonat per la Mancomunitat, amb la destacada creació d'un programa sanitari que popularitzava l'assistència sanitària, fomentava la construcció de la Casa de la Maternitat a Barcelona o la Casa de la Misericòrdia a Girona, i tot això sense descuidar l'acció en l'àmbit més local,

on s'implantaven rentadors públics i s'escampaven xarxes d'aigua i de clavegueram.

La Mancomunitat de Catalunya tingué una vida prolífica, però curta. Després del cop d'Estat de setembre de 1923, el dictador Primo de Rivera anorregà la institució amb l'excusa: «Acabar con el exclusivismo malsano de que se vive en Cataluña». Amb tot, vist amb una certa perspectiva històrica, cal reconèixer que la creació de la Mancomunitat de Catalunya constituí un reeixit intent per dotar el país amb estructures d'Estat, en un temps que serví per consolidar la cultura, les tradicions i l'idioma, i que posaria les bases per a la futura Generalitat de la República, l'actual autonomia i qui sap si pel retorn a una Catalunya independent.

El dia 6 d'abril de 1914

es va constituir

la Mancomunitat

de Catalunya

metia la mancomunació de províncies, una llei que només s'aprofità a Catalunya.

El 26 de març de 1914 veia la llum l'estatut de la Mancomunitat de Catalunya, una institució que quedava formalment constituïda el 6 d'abril de 2014. Per molt que l'Estat procurés limitar l'acció política de la Mancomunitat «para fines exclusivamente administrativos que sean de la competencia de las provincias», la realitat fou que la institució representava les il·lusions catalanes per encarar

## MIRADOR

## Donacions de sang

TERESA GOMIS  
BARBARA2a tinent d'Alcalde  
a Reus i presidenta  
del Grup Salut

Un total de 2.284 donacions, un 6,6% més que l'any passat, amb una mitjana de prop de 200 donacions al mes. És aquesta la gran dada de l'activitat que va generar el Banc de Sang i Teixits de l'Hospital Universitari Sant Joan el 2013 pel que fa a donacions de sang, una dada que referma el paper de referència de la nostra ciutat al conjunt de la demarcació en aquest àmbit. Vull recordar, en aquest sentit, que Reus va ser distingida recentment amb el títol de Ciutat Amiga de la

Donació de Sang, com recorda una placa col·locada al mateix Hospital.

La participació de Reus i dels pobles de la comarca en la desena edició de la Marató de Catalunya al Teatre Fortuny i la posada en marxa de manera pionera de la primera Marató 2.0 de Catalunya són dues iniciatives que expliquen en bona part l'èxit d'aquest balanç. Més enllà d'això, però, hi ha la voluntat de les persones de participar en una experiència que per a molts ha deixat l'excepcionalitat per convertir-se en un hàbit que forma part de la seva rutina habitual. És aquest el gran triomf que hem aconseguit en les darre-

res dècades, convertir la donació en una activitat participativa i altruista que ha deixat enrere alguns estigmes que anys enrere retenien algunes persones de participar-hi. La fórmula de la Marató de Sang, que fa de les donacions una activitat integrada en una proposta lúdica i participativa oberta a tothom, ha contribuït en gran manera a aquest fet, com ho ha fet també l'activitat de moltes entitats i institucions i la tasca diària dels professionals de la sanitat i de la salut. És en aquest sentit que aquest mes, el dels llibres i de les roses, es posarà en marxa una nova iniciativa. Extracta de l'organització d'una jornada especial de donació de sang el dia 22 d'abril a la Biblioteca Central Xavier Amorós en el marc d'una campanya que es durà a terme a tot Catalu-

nya perquè editorials i escriptors de renom reconeguin aquest gest solidari.

L'objectiu no és tant superar les xifres i els balanços, que també, sinó consolidar l'arrelament del gest de la donació entre la ciutadania com a pràctica habitual, especialment entre els joves. I, evidentment, avançar en altres donacions que permeten donar resposta a patologies greus. Per exemple, les donacions de sang de cordó umbilical, bàsiques per tractar la leucèmia arreu del món. L'any passat a l'Hospital se'n van fer 481, i des del 2005, any en què el programa

es va posar en marxa, 30 de les unitats obtingudes s'han pogut trasplantar a pacients. Altres programes que s'han iniciat amb èxit més recentment són el de donació de llet materna i el de teixit ocular.

Per als professionals del Banc de Sang i Teixits i del conjunt de l'Hospital, aquest és un àmbit de treball destacat que, com molts altres, il·lustra clarament la voluntat del nostre centre de ser referència arreu de la demarcació i del país, amb la confiança de comptar amb la implicació de la ciutadania, una implicació que des d'aquí vull, un cop més, reconèixer i agrair. Moltes gràcies.

*L'objectiu és consolidar la donació com a fet habitual, especialment entre els joves*